Kniha: Petr a Lucie

Předmět: ČJ – rozbory děl

Přidal(a): Kateřina Paulusová

Karel Hynek Mácha

- Narodil se v Praze v nemajetné rodině, vystudoval gymnázium, poté filozofickou fakultu
- Byl typickým romantikem, nejdříve psal německy, až poté česky
- Angažoval se v národním obrození-hrál divadlo, tam se seznámil s Lori Šomkovou
- Zzemřel několik dní před svatbou r.1836 v Litoměřicích při pomoci uhašení požáru

Další díla:

- cyklus Kat (čtyřdílný, dokončen ale pouze první díl-Křivoklád)
- Cikáni (v postavě mladého cikána popisuje sám sebe, stejný motiv jako Máj)
- Márinka
- Večer na Bezdězu (lyrizované prózy)

Literární, obecně kulturní kontext

- Mácha byl představitel českého romantismu
    - Charakteristické rysy romantismu u Máchy: hl. hrdina vyvrhelem společnosti, hl. hrdina spáchá zločin z vášně
- Romantismus vznikl na konci 18.století ve Francii jako ohlas na VFR
- Řád klasicismu x svoboda romantismu
- Hl. hrdinové většinou rozporuplní, nerozhodní individualisté (hodně často cikáni),

většinou ošklivého zevnějšku, ale krásy zevnitř. Ženy bývají krásné až éterické

Představitelé romantismu:

- České země – Karel Jaromír Erben-Kytice
- Anglie – George Gordon Byron- Childe Haroldova pouť
- Amerika – Edgar Allan Poe-Povídky (např. Havran, Černý Kocour)
- Rusko – Alexandr Sergejevič Puškin-Evžen Oněgin, Piková dáma
- Francie – Viktor Hugo-Bídníci, Chrám Matky boží v Paříži, Alexander Dumas-Tři Mušketýři

Rozbor díla: Máj

Základní charakteristika:

- **Literární druh:** lyrika, epika
- **Literární žánr:** lyrickoepická báseň (děj i pocity)
- **Výrazová forma textu:** poezie

Tematický plán:

- **Hlavní myšlenka:** kritika tehdejší společnosti, nadčasové dílo (vězni nejsou smířeni se svým osudem)
- **Téma:** nešťastná láska Viléma a Jarmily, kdy oba zemřou
- **Motiv:** oslava májové přírody, nešťastná láska, smutek, myšlenky smrti a myšlenky o lepší budoucnosti
- **Motto:** „Dalekať cesta má, marné volání“

Kompoziční výstava:

- Úvod, 4 zpěvy, 2 intermezza
    - 1. zpěv-obraz májové přírody, sebevražda Jarmily
    - 2. zpěv-Vilém ve vězení, úvahy o vině
    - 1.intermezzo-půlnoční popraviště, příprava na popravu
    - 3.zpěv-poprava Viléma, 2.intermezzo-nářek Vilémových druhů
    - 4.zpěv-příchod poutníka, tragický závěr
- **Kontrasty:** Jarní příroda x poprava, život x smrt, chronologie i retrospektiva

Vypravěč, jeho styl a forma:

- Vypravěč: poutník x sám autor
- Vyprávěcí způsob: ich forma

Jazyk, typy promluv:

- archaismy, hovorové výrazy, monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč

Veršová výstavba:

- jambický verš, rýmy-sdružené, střídavé i obročné

Charakteristika postav:

- **Vilém** – žárlivý, pomstychtivý, odsouzený na smrt-nevěří ve svou vinu, lituje sám sebe, zatracuje se za svůj osud dává vinu otci
- **Jarmila** – krásná, zamilovaná-oddaně čeká na Viléma, slabá-zpráva o popravení ji zdrtila, neusnesla Vilémův osud-sebevražda
- **Hynek** – sám autor, zamyšlený, depresivní, otřesen Vilímovým osudem

Časoprostor:

- okolí Doks u Máchova jezera

Stručný obsah díla:

Mladý loupežník Vilém se zamiluje do Jarmily. Jednoho dne vidí, jak Jarmilu svede jiný muž. Zabije ho a až poté zjišťuje, že zabil svého otce, který ho jako malého vyhnal z domova. Viléma za jeho čin odsoudí k trestu smrt. Jarmila se na první máj dozvídá, že její milý musí zemřít a skočí ze skály a utopí se. Vilém poté sedí ve vězení a přemýšlí nad smrtí a světem. Před popravou se loučí s matkou Zemí. Po několika letech se do města, kde se tato událost odehrála dostane mladý poutník, který si tento příběh vyslechne a ztotožní s Vilémem.